د نو روز تعریف او په اسلام کې د نوروز لمانځلو منع

خپروونکی : د لراوبر اداره
لیک : مولوی عبدالهادي حماد
نېټه : ۲ / ۱ / ۱۳۹۰ | 2011-03-22

د نوروز لمانځل

د نوروز تعریف :

نوروز فارسي کلمة ده د نوی ورځې په معنی ده د مؤرخینو له آنده نوموړې کلمه د نوبهار څخه را اوښتي ده یعني په لومړیو کي نوبهار وو د وخت په تېریدو سره په نوروز سره بدل سو .

نوبهار : دغه لفظ په لومړیو کي د هغه آتشکدې نوم وو چي د زردشت او ذوالقرنین تر مړینی وروسته (۵۸۳) کاله ترمیلاد وړاندي په بلخ کي جوړه سوه او په نوبهار باندي ونومول سوه بیا د مجوسیانو لخوا د هغه ورځې لپار نوم کښیښودل سو چي دوی به د دغه آتشکدې د پیل د ورځې د درښت په موخه لمانځل ، داور عبادت به یې پکښي کاوه اواختر به یې ورته وایه یاپه بل عبارت دوی و دغه ورځې ته پدې موخه ارزښت ورکاوه اولمانځل یې چي د اور د عبادت لومړۍ ورځ وه ، د دوی دغه لمانځني او خوشالۍ به نهه ورځې وې او دوی به په دغه ورځو ټول هغه حرام شیان ځان ته حلال بلل چي د زردشت او ذوالقرنین په دین کي پردوی باندي حرام سوي وو .

د نوروز تاريخ :

د نوروز د تاريخ په اړه اسلامي مؤرخين وايي : چي نوروز د اور عبادت کونکو او مجوسيانو (۴۸۳) کاله ترميلاد وړاندي پيل کړی چي هرکال به په آذربايجان ، ايران او بلخ کي داور د عبادت کونکو لخوا لمانځل کيدی .

يادونه : داور دعبادت لومړی بنسټ ايښودونکي سيسان نوميدئ چي په ايران کي د نيشاپور د حواق دسيمی وو . البته مؤرخين پدې خبره کي سره په يوه خوله نه دي چي اور پرستانو به دغه ورځ له څه وجي لمانځل. ځيني پدې آند دي چي اور پرستو دغه کار پدې موخه کاوه چي دغه ورځ د زردشت د زيږدو ورځ ده او دوی به هم د ده د زيږدو ورځ لمانځله لکه نصرانيان چي هرکال دعيسی (ع) دزيږد ورځ د ډسمبر د مياشتی پر پنځويشتمه نېټه د کرسمس په نامه لمانځي . ځيني بيا پدې آند دي چي د اورعبادت کونکو په دغه ورځ د اور عبادت پيل کړی دی په دې موخه دوی دغه ورځ لمانځي . ځيني بيا پدې آند دي چي پدغه ورځ داور عبادت کونکو د لومړی ځل لپاره د نوبهار په آتشکده کي اور بل کړی اوسجدې کول يې ورته پيل کړه نو داچي د دوی د لويي آتشکدې د عبادت د پيل ورځ ده نو ځکه دوی په دغه اختر جوړول پيل کړ .

لنډه دا چي د نوروز ورځ زيات تاريخي قدامت لري ځکه نوبهار د (۴۸۳) قبل المسيح څخه تر (۲۶۰) قبل المسيح پوري د مجوسيانو عبادت ځای وو. خو د وخت په تېرېدو سره) ۲۶۰ (کاله تر ميلاد وړاندي د هندوستان يو بودايي پاچا امپراتور اشوك پرافغانستان باندي يرغل وکړ اوترخپل ګورت لاندي يې راوستی د نوبهار آتشکده يې بنده کړه اومتوليان يې ووژل . بيا نوموړی پاچا په لسګونو

لوی او کوچنی بتان په دغه آتشکده کي ودرول چي تر (۶۵۲ ـ م) پوري چي د (۳۲هـ)سره سمون لری، همداسي د بودايانو عبادت ځای وو .

که څه هم اشوك پاچا دغه آتشکده په بت خانه بدله کړه خو بيا هم مجوسيانو د پاچا په پټه دغه ورځ په خپلو کوچنيو اوپټو آتشکدو کي لمانځله او د اختر خوشالي به يې کوله .

کله چي په (۳۲ هـ) کال کي په بلخ کي د اسلام سپېڅلی دين وځليدئ يعنی د حضرت عثمان (رض) په خلافت کي داحنف بن قيس تميمی (رض) په لاس باندي بلخ فتحه سو او د اسلام پياوړی مرکز يې ترې جوړ کړ، نوموړې بت خانه يې خپله په هغه مسلمان سوو بودايانو ماته کړه چي نوي د اسلام د مبين دين په خوند پوه سوی وو د اسلام په دغه ځلا سره په حق پوه سوې افغاني ملت وټولو دينونو ته په رينښتياني ډول شا وګرځول او د اسلام سره يې خپله مينه ښکاره کړه د نوروز ټولی لمانځنی يې ترشاکړې بلکی کومي ورځي چي اسلام سپېڅلی ورته ښودلي وي هماغه يې لمانځلې آن تردې چي د (۳۲ هـ) څخه تر (۴۴۷ هـ) پوري په ټول افغانستان کي د نوروز ورځ نه چاپيژندل او نه يې لمانځل .

کله چي په (۴۴۷ هـ) کي د اهل تشيعو نوموتی متعصب معزالدولة ديلمي واك ته ورسيدی يو خو يې د حسن حسين د مياشتی لسمه يعنی د حسنينو د شهادت په ورځ د تورو کالو اغوستل ، د بازار بنديدل او د مارش په ډول دغه ورځ په توره ورځ لمانځل دود کړل . تاريخ الخلفآء په (۲۷۴) صفحه کي ليکی چي ديلمی وخطيبانو ته امر وکړی چي پر معاوية) رض) ، ابوبکر (رض)، عمر (رض) اوعثمان (رض) باندي په خطبة کي لعنت ووايي) العياذبالله) اوبل يې دا کار وکړ چي يوه ودانۍ يې دعراق په نجف ښار کي د حضرت علي) رض) د مزار په نامه او

یوه ودانۍ یې هم په بلخ کي د ده مبارك زیارت په نامه جوړه کړه او د نوبهار ورځ یې په نوروز بدله کړه او د دغه ورځي لمانځل یې بیا راژوندي کړل ، په زیارت کي یې دجنډۍ پورته کیدل دود کړل او داخبره یې مشهوره کړه چي کوم ړوند سړی په دغه مراسمو کي ګډون وکړي بېنا به سي. بالاخره دغه ورځ لمانځل عامه سوه په ټولو حکومتونو کي پرخپل ځای پاته سوه آن تردې چي د افغانستان د ملی ورځو څخه وګرځول سوه .

په اسلام کي د نوروز منعه :

د کال لومړۍ ورځ چي په معاصر وخت کښي په میلو او جشنونو لمانځل کیږي دا په حقیقت کښي لکه چي ومو ویل ذردشتیانو او مجوسیانو د اسلام د سپینو پلوشو د ځلیدوڅخه وړاندي راپیل کړي ده کوم وخت چي د اسلام سپېڅلی دین وځلیدئ نورسول الله (ص) داسي دوې ورځي ولیدی چي یوه د نوروز په نامه وه اوبله د مهرنجان په نامه. نو رسول الله (ص) د دغه ورځو د لمانځلو څخه خلک منعه کړل او دوی ته یې وفرمایل چي الله (ج) د دغه ورځو په بدل کي تر دغه غوره ورځي درکړي چي یوه د لوی اختر ورځ ده او بله د کوچنی اختر ورځ ده ځکه په یوه حدیث کي راځي :

عن انس (رض) قال : قدم رسول الله (ص) المدینة ولهم یومان یلعبون فیهما فقال : ماهذان الیومان قالوا کنا نلعب فیهما في الجاهلیة فقال رسول الله (ص) قد ابدلکم الله بهما خیرا منهما یوم الاضحی و یوم الفطر .

ژباړه : انس (رض) فرمایي : رسول الله (ص) چي مدینې ته تشریف راوړی د مدینې

خلکو په دوو ورځو کي خوشالۍ کولی رسول الله (ص) ورته وفرمایل : دا کومي ورځي دي ؟ دوی ورته وویل : موږ د جاهلیه (کفر) په وخت کي په دغه ورځو کي خوشالۍ کولې. رسول الله) ص) ورته وفرمایل : الله (ج) دغه ورځي په دوو داسي ورځو سره در بدلي کړي چي تر دغه ورځو غوره دي یوه د لوی اختر ورځ ده او بله د کوچني اختر ورځ ده .

د پورتنی حدیث په تشریح کي اشعة اللمعات لیکي چي دغه ورځي چي د مدینې خلکو لمانځلې یوه د نوروز ورځ وه او بله د مهرجان ورځ وه.

همدا ډول ملا علي قاري (رحمة الله علیه) د دغه دوو ورځو په تعین کي فرمایي :

وهما یوم النیروز والمهرجان .

ژباړه : هغه دوې ورځي (چي رسول الله ص منعه کړي دي) یوه د نوروز ورځ ده او بله د مهرجان ورځ ده .

رسول الله (ص) فرمایلي دي چي په دغه ورځو کي یعني دوو اخترو کي الله (ج) خلکو ته مغفرت کوي . رسول الله (ص) د داسي کارو څخه خپل امت منعه کړی دی چي د کفارو سره ورته والی پکښي وي لکه نوروز لمانځل ځکه رسول الله (ص) فرمایي :

من تشبه بقوم فهومنهم .

ژباړه: څوك چي د نامسلمانوخلکو سره مشابهت کوي هغه د هغي ډلي څخه دی .

نوروز لمانځل نه یوازي دا چي په ښکاره احادیثو سره یې منعه ثابته ده بلکي د

ټولو علماؤ پرې اتفاق دی چې دغه ورځ لمانځل د کفارو دود وو او د کفارو دود راژوندی کول جائز نه دی ځکه فقهآء لیکي :

من خرج الي السدة اي مجتمع اهل الكفرفي يوم النيروزكفرلان فيه اعلان الكفركانهم اعانهم عليهم .

ژباړه . که څوك د نوروز په ورځ د کافرانو ټولۍ ته ووتی کافردی ځکه دا اعلان د کفر دی ګویا دی د دوي سره پر نوروز باندي کومك کوي .

د کفرد حکم څخه موخه ډیرتېنګار دی په دې باندي چې مسلمانان بايد د کفري کارو څخه لېري پاته سي . که څوك د دوی دغه رواجونه په خپله ټولنه کښي دود کړي او دا کفري رواج ځانته رواج کړي دا به ترهغه ډیره بده وي ځکه چې محضي ورتلې يې دومره سخت منعه دی نو د دوی تقلید به څومره منعه وي او که څوك د دغي ورځي دود ته په ښه دود ووايي د کفر ویره ده ځکه علي قاري (رحمة الله عليه) فرمايي :

اذا اجتمع المجوس يوم النيروزفقال مسلم سيرة حسنة وضعوها كفر .

ژباړه : کوم وخت چې مجوسيان راجمع سي د نوروز په ورځ او يو مسلمان ووايي چې ښه خوی يې وضع کړی دی کافردی .

په بل ځای کي راځي :

والاعطآء يوم النيروز والمهرجان لايجوز اي الهدايا باسم هذين اليومين حرام وان قصد تعظيمه كما يعظمه المشركون يكفر قال ابوالحفص الكبير لو ان رجلا عبد

الله خمسين سنة ثم اهدی لمشرک یوم النیروز بیضة یرید تعظیم یومه فقد کفر وحبط عمله .

ژباړه : د نوروز او مهرجان په ورځو کي ورکړه جائز نه ده یعني په دغه دوو ورځو کي ورکړه حرامه ده او که د چا موخه د دغه ورځو درنښت وو لکه مجوسیان چي ئې کوي کفردی . ابوحفص کبیر فرمایي : که چا پدغه ورځ کي د دې ورځي د درنښت په موخه یوه کافر ته یوه هګۍ ورکړه که څه هم پنځوس کاله یې د الله (ج) عبادت کړی وي هغه عبادت یې له منځه ځي او کافر کیږي .

چي د نوروز په نیت یې نه لمانځي :

الحمدلله افغان ولس مسلمان ملت دی د تاریخ په اوږدو کي یې د اسلام لپاره ویني توی کړی دي په هغه څه عمل کوي چي خپل سپیڅلی دین ورته لارښوونه کوي. پورتنیو لارښوونو ته که ځیر سو یو داسي حقیقت راته ښیي چي د نوروز د روا والي لپاره هیڅ لاره نه پکښي پیدا کیږي. حاصل دا چي په دغه ورځ کي د دې ورځي په نیت هیڅ عمل نه دی روا . که څوک دا وایي چي موږ په دغه ورځ میلې کوو پدې نیت یې نه کوو چي نوروز دی ، عمومي د خوشالۍ څرګندتیا کوو ، نو د داسي چا په اړه باید وویل سي چي لومړی خو رسول الله (ص) عمومي منعه کړی ده په نیت پوري یې نه ده تړلې او زموږ د مذهب مخورو علماؤ هم مطلق د منعي پریکړه کړیده دهیڅ نیت لاره یې نه ده پکښي پري ایښي. نو موږ که په نیت ځان خلاصوو دا به یوازي ځان ته حیله جوړول وي او په حیله جوړولو سره سړی د ګناه څخه نه خلاصیږي . دوهمه خبره دا ده چي که فرضاً منعه رانسي او خلک دغه ورځ لمانځي نو په څه شي یې لمانځي؟ عبادت کوي ؟ او که عبث کارونه کوي ؟ که

عبادت کوي نو ولي يې په داسي ورځ نه کوي چي الله (ج) په هغه ورځ څو چنده ثواب ورکړی لکه دعرفات ورځ ، د عاشورآء ورځ او داسي نوري ورځې.

او که عبث کارونه کوي لکه سروزونه (موسیقی) اوریدل ، ورقي کول او داسي نور. د داسي چا لپاره بیا د جواز پیدا کولو اړتیا نسته ځکه دغه په خپل ځان کي حرام دي .

اللهم اعصمنا من جميع المعصيات

پاملرنه ! :بله خبره دا ده چي دا یو څرګند حقیقت دی چي نصارا تر دوه سوه کلنی جګړې وروسته پدې پوه سول چي مسلمانانو ته په نظامي جګړه سره ماته ورکول شوني نه ده موږ ته پکاره ده چي یوه بله جګړه په کار واچو او د هغه جګړې په پایله کي دوی ته ماته ورکړو. بالاخره دوی د ډیرو څیړنو وروسته فکري جګړه تثبیت کړه او وې پتیل چي د همدې جګړې له لاري به مسلمانانو ته ماته ورکوی او دوی له دې لاري تر ډیره بریده بریالي هم سول . دوی په دغه جګړه کي د سلاح څخه کار نه اخلي بلکي د شیطانت ، خپل منځني اختلاف اچولو او د مسلمانانو د خطاایستلو څخه کار اخلي. دوی په پیل کي په خپل شیطانت سره د مسلمانانو خلافت لمنځه یو وړ وړپسي .... لنډه دا چي یو کار یې دا دی چي دوی په مسلمانانو کي داشی عام کړی دی چي تاسو به خپل دودونه را ژوندي کوئ ځکه دا ستاسو تاریخ دی ، دا ستاسو کلچر دی او دا ستاسو ادب دی. داخو ښه خبره ده چي موږ خپل ادب ژوندی وساتو خو پوښتنه دا ده چي کوم ادب وساتو ؟ اسلامي ادب وساتو ؟ که تراسلام وړاندی ادب وساتو ؟ اوکه د دواړو حالاتو ادب وساتو ؟ که اسلامي ادب هدف وي نو نوروز لمانځل خو اسلامي ادب نه دی بلکي د اسلام په راتلو سره منعه سو لکه په تاریخ کي چي مو وښودل. که تراسلام

وړاندي ادب هدف وي نو تراسلام وړاندي خو موږ بتانو ته سجدې كولی بايد اوس يې هم وكړو ، تراسلام وړاندي خو موږ د اسلام دين نه مانه بايد اوس يې هم نه ومنو او تراسلام وړاندي خو موږ د مسلمانانو سره جنګيدو بايد اوس هم ورسره وجنګيږو .

كه د دواړو حالاتو ادب هدف وي نو موږ ولی د كفري حالت ادب ژوندي كولو ته دومره ليواله يو او د اسلامي ادب پر ژوندي كولو باندي ټوله بنده خوله پاته يو؟ د بيلګي په ډول زموږ مشرانو لكه ميرويس خان نيكه او احمد شاه ابدالي لنګوټې تړلي او ږيري يې لرلی، ولي داسی څوك نه سو پيدا چي داخبره وكړی چي لنګوټه او ږيره زموږ عنعنه اوكلچر دی بايد عملي يې كړو اووې لمانځو؟ پرته لدې چي اسلامي ارزښت يې په نظر كي ونيسو؟ ځكه دا خو زموږ كلچر هم دی . نومعلومه سوه چي دا كفري فكري جګړه ده ، غواړي چي لدې لاري يې د اسلام څخه ليري كړي او بيرته يې هغه كفري حالت ته ورټيل وهي او بيا يې ترخپل ګورت لاندي راولي .

په فكري جګړې باندي د پوره پوهاي لپاره د مؤلف د فكري جګړي په نامه باندي و پښتو ته ژباړل سوی كتاب مطالعه كړی .

والله اعلم بالصواب.

This document was created with Win2PDF available at http://www.daneprairie.com.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.